

UNIwersytet
Warszawski

DZIENNIK UNIwersytetu WarsZawskiego
RADA NAUKOWA DYSCYPLINY
GEOGRAFIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA
I GOSPODARKA PRZESTRZENNA

Poz. 48

UCHWAŁA NR 47
RADY NAUKOWEJ DYSCYPLINY GEOGRAFIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA
I GOSPODARKA PRZESTRZENNA

z dnia 15 grudnia 2020 r.

**w sprawie opinii na temat raportu o aktualnym stanie dyscypliny geografia
społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna
na Uniwersytecie Warszawskim**

Na podstawie § 49 pkt 9 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego (Monitor UW poz. 190) Rada Naukowa Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna postanawia, co następuje:

§ 1

Wyraża się pozytywną opinię na temat raportu o stanie dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, stanowiącego załącznik do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Naukowej
Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna
i Gospodarka Przestrzenna: M. Jędrusik

**Raportu o aktualnym stanie dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna
i gospodarka przestrzenna
na Uniwersytecie Warszawskim**

stan na grudzień 2020 r.

opracowała:

**Rada Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna
I Kadencji**

Przewodniczący: prof. dr hab. Maciej Jędrusik

Zastępcy Przewodniczącego:

dr Sylwia Dudek-Mańkowska

dr hab. Marta Lackowska, prof. ucz.

Przygotowanie:

1. Grupa robocza RND do spraw przygotowań do oceny parametrycznej w składzie:

dr hab. Sylwia Kulczyk, prof. ucz.– przewodnicząca

dr hab. Bogdan Zagajewski, prof. ucz.

dr Paulina Pokojska

dr Adam Gendźwiłł

dr hab. Maciej Smętkowski, prof. ucz.

mgr Ewa Pluta

2. Grupa robocza RND do spraw oceny stanu dyscypliny w kontekście międzynarodowym:

prof. dr hab. Mirosława Czerny – przewodnicząca

dr hab. Tomasz Wites

dr hab. Katarzyna Szmigiel-Rawska, prof. ucz.

dr hab. Sylwia Kulczyk, prof. ucz.

dr hab. Agnieszka Olechnicka

dr Marta Derek

dr hab. Bogdan Zagajewski, prof. ucz.

oraz goście:
dr Izabella Gołębiowska
prof. dr hab. Piotr Werner

1. Zarys treści i główne wnioski

1. Dyscyplina „geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna” (GS-EGP) **jest nowa**, co powoduje pewne trudności w ocenie jej potencjału, także z tego powodu, że inne ośrodki w Polsce przechodzą podobne zmiany.
2. Po niekorzystnych ewaluacjach w poprzednim okresie, tak na WGSR jak i w EUROREG (są to dwie najważniejsze jednostki reprezentujące tę dyscyplinę w UW) **podjęto skuteczne działania zmierzające do poprawy sytuacji**. W obydwu jednostkach kierownictwo mobilizuje pracowników do intensyfikacji publikowania i ubiegania się o granty, stwarzając do tego zachęty i możliwości finansowe; na WGSR dodatkowo przeprowadzono zmiany kadrowe zmierzające do zmniejszenia liczby N.
3. W rezultacie produkt naukowy uległ istotnemu wzmocnieniu, co pozwala sądzić, iż **na tle kluczowych krajowych ośrodków dyscyplina GS-EGP w Uniwersytecie Warszawskim będzie zdolna osiągnąć kategorię A**.
4. Są to wnioski tożsame z zawartymi w raporcie Zespołu ds. dyscypliny „geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna” przygotowanym w marcu 2019 r.

2. Diagnoza obecnego stanu dyscypliny

Od początku obowiązywania Ustawy 2.0 i tworzenia załączków, a następnie Rad Naukowych Dyscyplin, postawione przed Zespołem zadanie (przygotowanie oceny stanu dyscypliny w UW na tle sytuacji ogólnopolskiej) jest wyzwaniem wyjątkowym. Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (GS-EGP) w wyniku zmian ustawowych stała się bowiem:

- a) **nową samodzielną dyscypliną;**
- b) znalazła się w nowym obszarze (dziedzinie) nauki – dotychczas geografia była lokowana w grupie nauk o Ziemi (czasami: nauk przyrodniczych); obecnie to **dyscyplina z zakresu nauk społecznych;**
- c) do dyscypliny **dołączyli** (z uwagi na wymogi ustawy) **naukowcy wcześniej oceniani w ramach tzw. grupy niejednorodnej.**

Zarówno sama dyscyplina jak i jednostki, w których się rozwija, nigdy nie podlegały ewaluacji w takim zakresie, jaki obecnie jest wymagany. Wydziały i instytuty geograficzne były parametryzowane razem z instytucjami zajmującymi się geologią, oceanografią, czasem biologią, a niektóre ewaluowano w grupie niejednorodnej w związku z ich interdyscyplinarnością, która w wyniku nowej ustawy została skutecznie ograniczona.

Zmiana struktury dyscyplin jest więc dla naukowców deklarujących GS-EGP w UW **korzystna**, bowiem odpowiada profilowi badawczemu większości pracowników WGSR oraz części pracowników innych jednostek, przede wszystkim EUROREG.

2.1. Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW (WGSR UW) jest największą jednostką spośród placówek współtworzących dyscyplinę GS-EGP na UW. Przy okazji ostatnich dwóch parametryzacji **WGSR** bezskutecznie postulował uwzględnienie tego faktu i zmianę grupy oceny. Sygnalizowano to władzom rektorskim UW. W procesie kompleksowej oceny, prowadzonej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, WGSR UW otrzymał kategorię B, wykazując następujące wartości ocen:

- ocena kryterium I – 48,98,
- ocena kryterium II – 375,18,
- ocena kryterium III – 1,66,
- ocena kryterium IV - 59,00.

Zespół ustalił następujące wartości liczby: $N = 80,58$ oraz $N_0 = 5,88$ (zmniejszona w wyniku odwołania do 3,88).

Zespół Dziekański WGSR UW po otrzymaniu decyzji MNiSzW dokonał **kompleksowej oceny sytuacji** w Wydziale. Wykazała ona słabe strony jednostki:

- niesatysfakcjonującą liczbę i jakość osiągnięć naukowych i twórczych,
- zbyt mało materialnych efektów działalności naukowej,
- wysoką wartość liczb N oraz N₀.

Po analizie wyników oceny i uwarunkowań formalnych Zespół Dziekański WGSR UW podjął następujące **działania naprawcze**:

- 1) **dalsze wzmocnienie działalności naukowej** owocujące publikacjami z listy A (działania podjęte od początku pierwszej kadencji nowych władz dziekańskich);
- 2) **zwiększenie efektywności działalności naukowej** (granty, komercjalizacja);
- 3) **zmniejszenie liczby N**.

Od początku 2017 roku, po przeprowadzeniu wewnętrznej analizy dorobku publikacyjnego pracowników, Zespół Dziekański rozpoczął działania mające na celu poprawę sytuacji w tym zakresie, m.in.:

- przyjęto **regulamin podziału, wydatkowania i rozliczania dotacji na finansowanie działalności statutowej** na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego (Zarządzenie nr 7 Dziekana WGSR UW z dnia 31.05.2017 r., Zarządzenie nr 6 Dziekana WGSR UW z dnia 01.10.2018 r.), który wprowadził nową ścieżkę dofinansowania indywidualnych zadań badawczych, obejmujących m.in. dofinansowanie tłumaczenia lub *proofreadingu* artykułów składanych do wysoko punktowanych czasopism (w szczególności na listę A), druk monografii w prestiżowym wydawnictwie międzynarodowym lub krajowym, otwarty dostęp;
- wprowadzono **system motywowania pracowników** do publikacji w czasopismach z listy A;
- **zaostrzono kryteria wewnętrznej oceny pracowników** przyjęte Uchwałą Rady Wydziału w 2016 roku, a zaostrzone dodatkowo Uchwałą Rady Wydziału w grudniu 2017 roku.

Prowadzone działania skutkują większą aktywnością publikacyjną pracowników – w latach 2013-2016 bibliografię jednostki zasiłyły **64** artykuły w czasopismach z listy A, w 2017 było to **37** publikacji a w 2018 – **41**.

W latach 2019-2020 pracownicy WGSR opublikowali **58** artykułów w czasopismach wskazanych na liście czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych z punktacją co najmniej 70 punktów.

Kolejnym kierunkiem działań, mających na celu poprawę doskonałości naukowej WGSR UW, było zwiększenie efektywności działalności naukowej. Pracownikom wsparcia w zakresie pozyskiwania oraz prowadzenia projektów naukowych udzielają zespoły dwóch, powołanych w poprzedniej kadencji, jednostek administracyjnych, tj. Sekcji Wsparcia Inicjatyw Badawczych oraz Sekcji Umów i Zamówień Publicznych. **Stale wzrasta liczba grantów oraz ekspertyz prowadzonych** na Wydziale, również

tych obejmujących etap komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

Na WGSR UW skutecznie przeprowadzono działania mające na celu wyeliminowanie wartości liczby N_0 , między innymi poprzez zaostrzenie kryteriów oceny wewnętrznej.

Od 2016 roku ograniczana jest również wartość liczby N. Średnia wartość z okresu poprzedniej oceny wyniosła **N=80,58** i odnosiła się do, zatrudnionych na WGSR, przedstawicieli obu aktualnych dyscyplin (lub subdyscyplin), geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej oraz geografii fizycznej.

Obecnie liczba N jest **znacząco niższa**, w szczególności odnośnie do reprezentantów dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (lista w załączeniu). Ten efekt uzyskano w wyniku następujących przedsięwzięć:

- a) w 2018 r. **zatrudnienie nowych pracowników naukowo-dydaktycznych zostało ograniczone do minimum** (i mogło dotyczyć tylko osób z dorobkiem z listy A), a kończące się umowy o pracę w większości przypadków nie były przedłużane albo został ograniczony wymiar zatrudnienia lub zmiana stanowiska pracy na dydaktyczne;
- b) wszyscy pracownicy zatrudnieni w latach 2013-2016 na stanowiskach naukowo-technicznych, ze względu na ich obecne zakresy obowiązków (obsługa techniczna jednostek technicznych, praca w jednostkach administracyjnych), pracują obecnie na **stanowiskach administracyjnych**;
- c) w ramach restrukturyzacji WGSR UW, biorąc pod uwagę dorobek publikacyjny pracowników, zmieniono **stanowiska kilkunastu osób ze stanowiska adiunkta na stanowisko starszego wykładowcy lub wykładowcy** (obecnie adiunktów dydaktycznych). Dotyczyło to zarówno samodzielnych jak i niesamodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych (część osób przeniosła się do innych jednostek UW).

2.2. Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych EUROREG

EUROREG jest drugą – obok WGSR – jednostką UW, w której zatrudnionych jest najwięcej pracowników deklarujących przynależność (całkowitą lub częściową) do dyscypliny naukowej GS-EGP. EUROREG jest z założenia jednostką interdyscyplinarną, której pracownicy reprezentują cztery dyscypliny naukowe, w tym niemal równoważnie dyscypliny GS-EGP oraz Ekonomię i Finanse. W poprzednich ewaluacjach EUROREG nie był oceniany samodzielnie, lecz jako Instytut Ameryk i Europy (IAiE) w **grupie wspólnej oceny pod nazwą „Jednostki niejednorodne - jednostki naukowe Uczelni”**. W skład IAiE w ostatnim okresie parametryzacji wchodził zarówno Ośrodek Studiów Amerykańskich OSA, jak i – nieistniejące dziś – Centrum Studiów Latinoamerykańskich CESLA.

W 2017 r., po raz pierwszy w historii, IAIe otrzymał kategorię B, przy następujących ocenach składowych: kryterium I – 44,64, kryterium II – 85,79, kryterium III – 3,73, kryterium IV – 70,03. W związku z tym, że IAIe jest Instytutem międzydziedzinowym (pracownicy reprezentują 8 dyscyplin naukowych z zakresu nauk społecznych i humanistycznych) wyniki parametryzacji z 2017 r., nie mogą być wprost przekładane na ocenę stanu dyscypliny GS-EGP.

Dyrekcja IAIe przeprowadziła oszacowanie oceny w kryterium I na poszczególne Ośrodki, co potwierdziło, że **EUROREG był (niezmiennie) najsilniejszym elementem IAIe i samodzielnie uzyskałby kategorię A**. Powodem niepowodzenia w parametryzacji była w znaczącej mierze bardzo słaba pozycja CESLA.

Dyrekcja EUROREG dokonała wnikliwej oceny wyników ewaluacji swoich pracowników i stwierdziła, że słabością zespołu są niewystarczające efekty publikacyjne badań prowadzonych w wielu projektach krajowych i zagranicznych oraz nieadekwatne, z punktu widzenia parametryzacji, miejsca publikowania wyników prowadzonych badań. Dyrekcja EUROREG, działając wspólnie i w porozumieniu z władzami IAIe sformułowała i wdrożyła **plan naprawczy**. Najważniejsze jego elementy w odniesieniu do pracowników EUROREG to:

- 1) **obowiązek składania** szczegółowych deklaracji dotyczących **planów wydawniczych**, ze szczególnym uwzględnieniem publikacji na liście A. Dwukrotne rozliczenie planów publikacyjnych oraz kolejne plany są bardzo obiecujące;
- 2) prowadzenie indywidualnych rozmów i opracowywanie na tej podstawie **strategii wsparcia pracowników publikujących niewiele**, w tym możliwość finansowego wsparcia potrzebnego do publikowania w czasopiśmie o wysokiej punktacji (np. korekta językowa i edytorska, dofinansowanie zakupu danych), także zmniejszenie obowiązków administracyjnych);
- 3) **przyjęcie nowych zasad wydatkowania środków BST**, wspierających wyłącznie publikacje wysoko punktowane;
- 4) utrzymanie obowiązującego od lat w EUROREG **systemu motywacyjnego, premiującego pracowników z najlepszymi publikacjami**

Podjęmowane są także działania mające na celu utrzymanie dotychczasowej wysokiej liczby projektów badawczych finansowanych z grantów tak polskich, jak i międzynarodowych. Utrzymuje się także znaczącą aktywność w sferze współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, w ramach której pracownicy EUROREG wykonują ekspertyzy i świadczą usługi doradcze.

2.3 Inne jednostki

Nieliczni przedstawiciele (3 osoby na niepełnych etatach) dyscypliny są zatrudnieni na UW w Ośrodku Badań nad Migracjami, na Wydziale Neofilologii i na Wydziale

Zarządzania. Ich udział w tworzeniu obrazu dyscypliny na UW z natury rzeczy jest więc znikomy.

3. Sytuacja obecna

3.1. Stan osobowy dyscypliny

Ostatecznie w analizowanej dyscyplinie (biorąc pod uwagę wymiar zatrudnienia i zadeklarowany odsetek przypisany do dyscypliny) liczba N nie przekracza **50** (stan w grudniu 2020 r.) i nie zmieniła się znacząco w stosunku do roku poprzedniego.

3.2. Dorobek publikacyjny w dyscyplinie

Zespół dokonał analizy dorobku naukowego wszystkich pracowników zaliczanych do zbioru (w załączeniu), przedstawiającej stan z listopada 2020 r. W szczególności dotyczy to dorobku publikacyjnego, bowiem to najważniejsza (waga 70%) i jedyna, możliwa obecnie do stosunkowo precyzyjnej weryfikacji, składowa w nadchodzącej ewaluacji. Sprawdziliśmy przede wszystkim publikacje w wysokopunktowanych czasopismach oraz autorstwo, współautorstwo lub redakcję monografii. Dokonano także analizy domniemanych slotów i składu koszyka publikacji wchodzących w skład wartości 3N, przy założeniu, że nie więcej niż 20% jego zawartości mogą stanowić monografie (to udział dopuszczalny dla dziedziny nauk społecznych), a 1N to artykuły opublikowane w latach 2017-2018. Sposób wyliczania slotów i punktacji był zgodny z przewodnikiem ewaluacji naukowej przygotowanym przez MNSzW, z późniejszymi uzupełnieniami. Jesteśmy świadomi niedoskonałości naszych wyliczeń (ale i braku precyzyjnych rozwiązań w przewodniku).

Obserwacje są budujące. **Nie ma na liście osób z N₀.**

Monografie. Większość publikacji z dopuszczalnego limitu już powstało. Kilka z nich to monografie za 300 punktów, reszta za 100 punktów.

Artykuły z lat 2017-18. W tej grupie ponad 60% stanowią artykuły, którym na dawnej liście A przypisano 30, 35, 40 lub 50 punktów. Dalsze 20% to artykuły za 20 i 25 punktów.

Publikacje z lat 2019-2020. W tej grupie blisko 55% stanowią artykuły opublikowane w czasopismach z punktacją powyżej 49,5 punktów dla każdego z autorów (czyli wartość slotu nie jest niższa niż 49,5 punktu). Poważna część to sloty o wartości co najmniej 100 punktów. Dalsze 15% to sloty zawierające się pod względem wartości punktowej między 22 a 49 punktów.

Dotychczasowy dorobek dyscypliny uzupełnia kilka redakcji monografii z wyższego poziomu (150 punktów) oraz kilka rozdziałów w takich monografiach (75 punktów).

W sumie, dorobek przygotowany do ewaluacji sprawia wrażenie budujące. Co prawda daje się zauważyć nieznaczne zmniejszenie aktywności publikacyjnej w ostatnim roku, co zapewne związane jest z pandemią COVID-19 i utrudnionym pozyskaniem materiału badawczego – w przypadku naszej dyscypliny badania i obserwacje terenowe są bardzo istotne. Z pewnym żalem obserwujemy fakt, że kilkunastu pracowników opublikowało w ciągu ostatnich czterech lat tak wiele prac, że ze względu na ograniczoną do czterech liczbę slotów, część tego dorobku nie może zostać uwzględniona w ewaluacji. Z drugiej strony zidentyfikowaliśmy kilkunastu pracowników, których dorobek w okresie ewaluacyjnym nie jest satysfakcjonujący. W kilku przypadkach można to tłumaczyć sprawami rodzinnymi (urlopy macierzyńskie, wychowawcze itp.). Najbliższy rok upłynie nam na mobilizowaniu tych pracowników do efektywniejszej pracy.

3.3. Efekty finansowych badań naukowych i prac rozwojowych

Oceny efektów finansowych badań naukowych i prac rozwojowych dokonuje się na podstawie wysokości środków finansowych przyznanych podmiotowi na realizację projektów badawczych oraz wysokości środków finansowych uzyskanych przez podmiot w wyniku komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych realizowanych w poszczególnych dyscyplinach naukowych.

W latach 2017-2020 wyraźnie rośnie liczba **grantów** realizowanych przed przedstawicieli dyscypliny GS-EGP na UW. W pierwszym okresie ewaluacji rozpoczęto realizację **17** projektów badawczych, w drugim okresie było ich już **30**.

Zdecydowaną większość stawią projekty finansowane z Narodowego Centrum Nauki – 22 granty. W realizacji było również 10 projektów międzynarodowych, w tym – 3 projekty realizowane w programie Horyzont 2020, 3 projekty dofinansowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej oraz 2 projekty ESPON.

Przedstawiciele dyscypliny GS-EGP aktywnie uczestniczą także w realizacji **projektów badawczych świadczonych na zlecenie podmiotów spoza szkolnictwa wyższego i nauki**, co jest dowodem na wyraźny rozwój współpracy nauki i otoczenia społeczno-gospodarczego. Projekty realizowane są na zlecenie urzędów administracji samorządowej i rządowej oraz jednostek im poległych (np. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Biuro Programu „Niepodległa”, Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego, Urząd m.st. Warszawy) oraz biznesu (MGGP Aero).

W latach 2017-2020 na realizację projektów kierowanych przed przedstawicieli dyscypliny GS-EGP **przyznano ponad 12,7 mln zł.**, z tego blisko 1,5 mln na projekty świadczone na zlecenie podmiotów spoza szkolnictwa wyższego i nauki, za które otrzymuje się 5x więcej punktów w ewaluacji aniżeli w przypadku projektów finansowanych ze środków NCN czy NCBiR. Przyznana kwota projektów naukowych

i prac rozwojowych w latach 2017-2020 **przypadająca na 1N** (wg. stanu w dn.12 listopada 2020 r.) **to ok. 250 tys. zł.**

3.4. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki

Podjęto również działania mające na celu większe zaangażowanie pracowników w realizację tzw. „**trzeciej misji**” uczelni. Badania naukowe oraz prace rozwojowe prowadzone w ramach dyscypliny wykazują wpływ m.in. na gospodarkę, funkcjonowanie administracji publicznej, ochroną środowiska naturalnego.

Na **WGSR** realizowane są dwa projekty edukacyjne, w które zaangażowani są przedstawiciele dyscypliny GS-EGP:

- „Mazowsze przez pryzmat lokalnych ojczyzn – edukacja młodzieży w zakresie oceny zasobów i walorów środowiska geograficznego i działań służących zrównoważonemu rozwojowi w lokalnej i regionalnej skali przestrzennej”; projekt został zakwalifikowany do finansowania w konkursie Uniwersytet Młodego Odkrywcy ogłoszonym przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju;

- „Zobaczyć świat oczami geografa. Opracowanie programów kształcenia i organizacja zajęć terenowych i kameralnych dla uczniów realizujących podstawę programową z geografii w szkole podstawowej”; projekt przygotowany na konkurs „Trzecia Misja Uniwersytetu”, ogłoszony przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

W realizacji jest również projekt zlecony pt. „Geograficzno- polityczny atlas Polski. Polska w świecie współczesnym: perspektywa 2022”, sfinansowany ze środków **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**, w ramach którego przygotowywane są scenariusze lekcji geograficzno-politycznych, przeprowadzone będą lekcje pokazowe z wykorzystaniem wykonanych map w liceach w różnych częściach Polski, szkolenia z zakresu geografii politycznej dla nauczycieli geografii, historii i wiedzy o społeczeństwie ze wszystkich województw oraz dla studentów bloków pedagogicznych i słuchaczy szkół doktorskich.

Pracownicy WGSR UW realizują również **projekty na zlecenie władz lokalnych**, których efekty wykorzystywane są m.in. przy sporządzaniu nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

EUROREG także od wielu lat regularnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zarówno z instytucjami administracji publicznej szczebla lokalnego, regionalnego i centralnego, jak i organizacjami przedsiębiorców. Przykładami realizacji „trzeciej misji” jest m.in. **prowadzenie studiów podyplomowych** dedykowanych pracownikom administracji publicznej (na zamówienie Ministerstwa Inwestycji Rozwoju): Akademia Rozwoju Regionalnego, Akademia Ewaluacji, Akademia Oceny Skutków Regulacji, **realizacja badań i ekspertyz** o charakterze doradczym i eksperckim na rzecz administracji publicznej (projekt „Analiza obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją” na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego”) oraz działania prowadzone w ramach porozumienia o współpracy z Krajową Izbą Gospodarczą w ramach Sieci Wsparcia Rozwoju Gospodarczego Miast.

W kryterium II ewaluacji istotna jest osoba **kierownika projektu** (w przypadku gdy ewaluowany podmiot jest albo był liderem grupy realizującej projekt), albo kierownika zespołu badawczego (gdy ewaluowany podmiot jest albo był jednym ze współwykonawców projektu). Aby środki przyznane na realizację projektu mogły zostać uwzględnione do celów ewaluacji, osoba ta musi być zaliczona do liczby N w ewaluowanym podmiocie albo być uczestnikiem prowadzonej przez niego szkoły doktorskiej, albo być w nim zatrudniona na stanowisku naukowym, badawczym albo dydaktyczno-badawczym, przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych. Będzie również musiała wskazać daną dyscyplinę naukową, w ramach której podmiot jest ewaluowany, w oświadczeniu o dyscyplinach. Znaczna część omawianych grantów realizowana jest pod kierownictwem osób dwudyscyplinowych, **pewien niepokój budzi brak precyzyjnych informacji o sposobie przypisania projektów do określonej dyscypliny na etapie procesu ewaluacji.**

Podsumowując:

- trudno precyzyjnie ocenić stan badań w kontekście przyszłej ewaluacji, brak bowiem niektórych istotnych elementów jej zasad,
- znaczne zmniejszenie liczby N, znaczna poprawa liczby i jakości prac naukowych wszystkich osób tworzących liczbę N od 2017 r. pozwala patrzeć optymistycznie w przyszłość;
- ocenę utrudnia również brak skali porównawczej w stosunku do poprzedniej ewaluacji, bowiem dyscyplina nie istniała,
- w związku z tym trudno nawet wyobrazić sobie wartości referencyjne dla poszczególnych kategorii.

4. Analiza konkurencji krajowej

Kilkanaście jednostek geograficznych w całej Polsce (dotychczas ewaluacji podlegało 12) **przechodzi obecnie istotne zmiany strukturalne**. Wiadomości nadchodzące z innych uczelni nie są spójne. O trudnościach w przetrwaniu dyscypliny GS-EGP donoszą geografowie z Uniwersytetu Gdańskiego, UMK w Toruniu, UKW w Bydgoszczy, Akademii Pomorskiej w Słupsku. Dyscyplina będzie reprezentowana na UJ, UAM, UJK w Kielcach (prawdopodobnie), UP w Krakowie, UMCS, UŁ (prawdopodobnie), Uniwersytecie Szczecińskim (prawdopodobnie), IGiPZ PAN (niepewne). Z kolei grupę ocenianą mogą zasilić uczelnie, w których rozwijano pozauniwersytecką gospodarkę przestrzenną, w tym politechniki, akademie rolnicze i uniwersytety lokalne, które dotąd nie miały nic wspólnego z geografią.

Spośród znanych krajowych ośrodków wydaje się (biorąc pod uwagę ogólnodostępne informacje na temat dorobku naukowego i bardzo nieprecyzyjne na temat liczby N w poszczególnych jednostkach), że **za lidera dyscypliny można uznać UAM w Poznaniu. UJ jest silniejszy w geografii fizycznej niż w społeczno-ekonomicznej. Silnym ośrodkiem jest IGiPZ PAN.** Geografia społeczno-ekonomiczna na UW

najpoważniejszych konkurentów upatruje wśród tych trzech jednostek, przy czym jedynie UAM wydaje się lekko wyprzedzać resztę stawki.

Z powyższych uwag wynika, że określenie **miejsca dyscypliny GS-EGP w skali kraju jest trudne**, ponieważ wobec braku informacji na temat liczby osób deklarujących przynależność do dyscypliny, nieznana jest grupa referencyjna oceny.

Przeprowadzone analizy pozwalają na wniosek, że **UW w dyscyplinie GS-EGP jest silny i elastyczny** – jesteśmy w stanie stosunkowo szybko dostosować się strategicznie do wymagań oceny, oczywiście o ile pojawią się one z odpowiednim wyprzedzeniem. Niezależnie od liczby tych konkurentów można przypuszczać, że **pod względem liczby i jakości dorobku naukowego UW należy do najlepszych**.

Przedstawione powyżej rozważania pozwalają mieć uzasadnioną nadzieję na uzyskanie przez dyscyplinę GS-EGP w Uniwersytecie Warszawskim w nadchodzącej parametryzacji kategorii A.

5. Opis kryteriów doskonałości naukowej

Uważamy, że punktem odniesienia w ocenie osiągnięć naukowych badaczy w dyscyplinie GS-EGP na UW (ale zapewne i innych uczelniach) powinna być **obecność (uczestnictwo) co najmniej w najważniejszych krajowych kręgach naukowych**.

Za takie minimum należy uznać **publikowanie w istotnych polskojęzycznych czasopismach geograficznych**. Za te najważniejsze powszechnie w Polsce uznaje się, indeksowane w bazie Scopus: „Prace geograficzne” (wyd. UJ), „Studia Regionalne i Lokalne” (EUROREG) oraz „Przegląd geograficzny” (IGiPZ PAN). Uważamy, że **wartość punktową tych czasopism należy przyjąć jako minimalną punktową wartość referencyjną** dla badacza w ramach dyscypliny GS-EGP i **wymagać co najmniej dwóch takich publikacji w ciągu czteroletniego okresu ewaluacji**.

Wartość referencyjna oznacza, że akceptowane będą publikacje w innych czasopismach o tej samej wartości punktowej (40 punktów). Oznacza to minimum 80 punktów zdobytych przez 4 lata z publikacji za nie mniej niż 40 punktów każda. W zawiązku z nowymi zasadami punktacji monografii i rozdziałów w monografiach, ekwiwalentem mogą być także takie dzieła, pod warunkiem podobnej ich wartości punktowej (co najmniej 40 punktów). Podkreślamy, że **to minimum**, zwracając uwagę, że nawet na rynku polskim istnieje jeszcze kilka anglojęzycznych czasopism obecnych w bazach międzynarodowych (WoS, Scopus), w tym publikowane na UW (WGSR) „Miscellanea Geographica”, na UAM „Quaestiones Geographice”, na UMK „Bulletin of Geography” oraz przez PAN „Geographia Polonica”. Możliwości publikacji są więc duże, nawet w Polsce.

Alternatywną wskazówką przy ocenie efektywności pracowników w ramach dyscypliny GS-EGP może być odniesienie wartości publikacji do slotów wynikających z przypisania do jednej lub kilku dyscyplin oraz wynikających z wymiaru zatrudnienia. Proponujemy następującą, przedstawioną poniżej procedurę. Kolejne kroki to:

1. Ustalenie liczby slotów na pracownika (średnia z czterech lat).
2. Obliczenie sumy wartości tej liczby najlepszych slotów dla każdego pracownika. Wartości za artykuły z lat 2017-18 należy przeliczyć (w przybliżeniu) na punktację obecną.
3. Wyznaczenie dla każdego pracownika ilorazu tej sumy przez liczbę slotów.

Po takiej procedurze otrzymano w ramach dyscypliny na UW za okres 2017-2020 wartości: od 0 do 150.

4. Biorąc pod uwagę argumentację z akapitu powyżej można przyjąć następującą ocenę:
 - 70-150 bardzo dobrze
 - 40-69 dobrze
 - 20-39 wystarczająco, pod warunkiem znaczących innych aktywności wpływających na ewaluację lub zarządzanie jednostkami
 - <20 źle

Obecność w istotnym życiu naukowym wymaga także czynnego **uczestnictwa w kluczowych konferencjach naukowych**, w tym przede wszystkim w wydarzeniach międzynarodowych. Proponujemy, by każdy tworzący liczbę N w ramach dyscypliny mógł wykazać się **co najmniej dwukrotnym uczestnictwem w takich konferencjach w ciągu czterech lat**.

Sądzymy, że do wymienionych powyżej „kryteriów doskonałości” naukowej można podchodzić elastycznie i jako ekwiwalent części wymagań potraktować istotne staże zagraniczne (mobilność) czy pozyskiwanie lub istotny udział w znaczących grantach badawczych. Zwykle jednak mobilność i granty owocują publikacjami, a tylko czasem stwarzają efekt odroczenia tychże.

6. Ocena stanu dyscypliny w kontekście międzynarodowym

Geografia jako samodzielna dyscyplina naukowa na Uniwersytecie Warszawskim ma już ponad 100 lat oraz ugruntowaną pozycję w naukowym środowisku geograficznym polskim i europejskim. Rozwój geografii, podobnie jak innych nauk społecznych po II wojnie światowej nie przebiegał równomiernie. Podział na geografię fizyczną i społeczno-ekonomiczną podkreślał też różne tempo i trajektorie rozwoju obu subdyscyplin. W latach 60. XX w. część europejskich geografów społeczno-

ekonomicznych, w tym także polskich zaangażowanych była w rozwój nowego kierunku badań regionalnych – nazwanych *regional science*. Po latach, w strukturze dydaktyki akademickich (jeszcze nie jako samodzielna dyscyplina) pojawiła się gospodarka przestrzenna (najpierw na politechnikach, jako specjalizacja w ramach urbanistyki, a pod koniec XX wieku na uniwersytetach). W rozwój gospodarki przestrzennej w większości zaangażowani byli geografowie i ekonomiści. Stąd też, w nowej strukturze dyscyplin naukowych geografia społeczno-ekonomiczna występuje razem z gospodarką przestrzenną i na dorobek tych dwóch dyscyplin należy patrzeć całościowo. Przedstawione poniżej zestawienie zawiera więc informacje o osiągnięciach naukowych w kontekście międzynarodowym pracowników Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych oraz EUROREG-u.

Geografia w Warszawie jest reprezentowana przez badania prowadzone na WGSR Uniwersytetu Warszawskiego oraz w IGiPZ PAN. Rozdział działalności badawczej na uniwersytecką i w instytucie PAN sprawił, że geografia uniwersytecka ponownie stanęła wobec wyzwań związanych z wyznaczeniem nowych kierunków badawczych i wzmocnienia już istniejących. W 1977 r. powstał Wydział Geografii i Studiów Regionalnych na UW co stanowiło świadectwo wiodącej roli tej dyscypliny w Polsce. Jednocześnie, dzięki zmianom organizacyjnym geografia warszawska na UW znacznie rozszerzyła zakres tematyczny swoich badań, w tym o kraje pozaeuropejskie, stając się jedyną jednostką naukową w Polsce o takim szerokim spektrum badań nad krajami rozwijającymi się.

Odnosząc się jedynie do tych **kierunków badawczych**, które dziś stanowią geografię społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną na Uniwersytecie Warszawskim można wymienić: geografię miast, kartografię, geografję regionalną (szczególnie geografję Afryki i Ameryki Łacińskiej), studia regionalne i lokalne, geografję krajobrazu, geografję turystyki, geografję polityczną, badania relacji człowiek-środowisko, planowanie regionalne i planowanie przestrzenne, geografję kultury.

Wraz ze zmianami politycznymi w Polsce zmieniły się też pola badawcze w geografii warszawskiej, gdzie coraz większego znaczenia zaczęła nabierać geografia społeczna oraz studia lokalne i regionalne (w Polsce i w Europie). Jednocześnie też wzmocniła się pozycja geografii warszawskiej, a od początków XXI wieku także gospodarki przestrzennej na arenie międzynarodowej. Wymienić można kilka kierunków badań, którym towarzyszyły i nadal towarzyszą określone kierunki ekspansji geograficznej i coraz mocniejsza ich pozycja w Europie i na świecie:

- studia lokalne i regionalne oraz geografia miast – duża rozpoznawalność badań i liczne publikacje w czasopiśmie wysokopunktowanym w Europie, o silnej pozycji w środowisku badaczy europejskich, liczne projekty międzynarodowe;
- geografia krajów rozwijających się – silna pozycja na świecie (szczególnie w krajach Ameryki Łacińskiej, na Bliskim Wschodzie, w ośrodkach studiów nad wyspami tropikalnymi), liczne projekty dwustronne, liczne publikacje;

- geoinformatyka, kartografia i teledetekcja – silna pozycja w Europie, udział w wielu projektach międzynarodowych, liczne publikacje w czasopiśmie wysokopunktowanych;
- geografia turystyki – mocna pozycja wśród ośrodków geograficznych Europy Środkowej, liczne projekty naukowe i publikacje w czasopiśmie międzynarodowych wysoko punktowanych;
- geografia polityczna – coraz lepsza rozpoznawalność ośrodka warszawskiego w Europie, projekty naukowe, publikacje w czołowych wydawnictwach europejskich;
- badania nad rozwojem zrównoważonym miast i regionów – projekty międzynarodowe i krajowe, liczne publikacje obcojęzyczne.

Z kolei, w przypadku wielodyscyplinarnych podejść do problematyki badawczej, gdzie zarówno korzenie geograficzne jak i analizy z zakresu gospodarki przestrzennej odgrywają wiodącą rolę, do najlepiej rozwiniętych i posiadających wysoką pozycję na tle europejskich ośrodków naukowych należą:

- studia dotyczące samorządu terytorialnego (*Local Government Studies*) – najważniejszy ośrodek reprezentujący tę tematykę badawczą w Europie Środkowej i Wschodniej o ugruntowanej pozycji w Europie, liczne projekty międzynarodowe i krajowe, organizator prestiżowych konferencji międzynarodowych, liczne publikacje międzynarodowe;
- planowanie przestrzenne i regionalne, studia z zakresu zróżnicowania rozwoju regionalnego i lokalnego oraz ewolucji regionalnych paradygmatów badawczych – ważny, o silnej pozycji badawczej ośrodek skupiający wielodyscyplinarny zespół, liczne projekty międzynarodowe i publikacje w prestiżowych wydawnictwach międzynarodowych.

Powyższe wnioski wynikają z konkretnych przesłanek:

1. Udział geografów i przedstawicieli gospodarki przestrzennej (WGSR i EUROREGU-u) z Uniwersytetu Warszawskiego w licznych projektach międzynarodowych poczynając od 6. programu Ramowego po Horyzont 2020 oraz we wcześniejszym programie skierowanych do Europy Środkowej – PHARE. Bardzo duża liczba grantów NCN, szczególnie od 2017 r. wykonywanych głównie dzięki współpracy międzynarodowej z partnerami europejskimi (Niemcy, Holandia, Wielka Brytania, Czechy, Słowacja, Rosja, Belgia) oraz pozaeuropejskimi (Meksyk, Kolumbia, Peru, ZEA).
2. Znacznie zwiększenie liczby publikacji w wysokopunktowanych czasopiśmie międzynarodowych i krajowych, szczególnie po roku 2017.
3. Organizacja prestiżowych konferencji międzynarodowych na Uniwersytecie Warszawskim oraz liczny udział w konferencjach międzynarodowych w Europie i w krajach pozaeuropejskich pracowników naukowych, w tym zaproszonych do

wyłoszenia wykładów i referatów w sesjach plenarnych lub otwierających konferencje.

4. Współautorstwo publikacji z naukowcami zagranicznymi
5. Udział przedstawicieli dyscypliny w międzynarodowych gremiach naukowych.
6. Nagrody przyznane polskim naukowcom w ośrodkach naukowych poza Polską.
7. Zwiększająca się mobilność międzynarodowa naukowców, reprezentujących dyscyplinę, obejmująca staże naukowe, stypendia, badania terenowe, pobyty dydaktyczne w Europie i w krajach pozaeuropejskich.
8. Umacniająca się pozycja czasopism wydawanych przez WGSR i EUROREG tj. „Miscellanea Geographica”, „Studia Regionalne i Lokalne”, „Prace i Studia Geograficzne”.

W celu potwierdzenia powyżej przedstawionych wniosków **o wysokim poziomie umiędzynarodowienia badań dyscypliny** GS-EGP wykorzystano informacje na temat publikacji pracowników obu jednostek w czasopismach cytowanych w Web of Science oraz w bazie Scopus. Pokazano również afiliacje współautorów prac badaczy z UW. Wymieniono również czasopisma wydawane przez obie jednostki znajdujące się na liście MNiSW. Jak wspomniano powyżej Raport obejmuje ostatnie trzy lata 2017-2019.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że jest to obraz niepełny. Nie oddaje całego bogactwa relacji międzynarodowych, wspólnych badań, konferencji, spotkań formalnych i nieformalnych, które owocuje trwałą współpracą z wieloma ośrodkami naukowymi na świecie.

W pierwszej kolejności przedstawione jest podsumowanie aktywności naukowej pracowników na podstawie tzw. kategorii JCR (*Journal Citation Report*) stworzonych na Web of Science. Tych kategorii jest 235 i jest to niestety miara dość niejednolita, gdyż w niektórych kategoriach skategoryzowano 373 czasopisma (np. *economics*) a w niektórych 8 (np. *green&sustainable science&technology*), co wpływa na siłę konkurencji w poszczególnych kategoriach.

Do każdej publikacji pracownika, która znajduje się w bazie sporządzanej na potrzeby parametryzacji (nie uwzględniono % przypisania do analizowanej dyscypliny) dopisano wszystkie kategorie JCR czasopisma (czasami jest to jedna kategoria, ale zdarzyło się, że było ich cztery i więcej), w którym publikacja została opublikowana. W ramach tych kategorii każde czasopismo ma swoją pozycję w rankingu. Ten ranking jest następnie podzielony na kwartyle. Do każdej z publikacji w bazie dopisano informacje, w którym kwartylu danej kategorii skategoryzowane jest czasopismo, w którym opublikowano artykuł zawarty w naszej bazie.

W ten sposób powstała lista kategorii, w których najczęściej publikujemy oraz struktura naszych publikacji ze względu na kwartyle, w których najczęściej publikujemy (im wyżej tym lepiej).

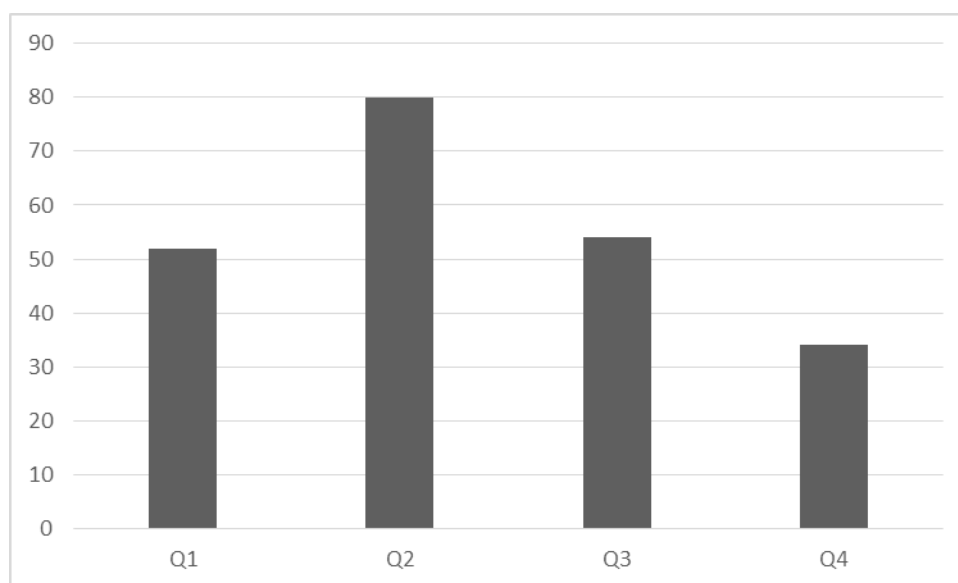
W bazie znalazło się 548 publikacji (2017-październik 2020). **Wśród nich 60% opublikowano w języku angielskim**, 35% w języku polskim oraz niecałe 3% w języku

hiszpańskim. Reszta opublikowana została w innych językach. 23% z tych 548 publikacji to takie, które opublikowano w czasopiśmie, dla którego wyliczono *impact factor* w Web of Science.

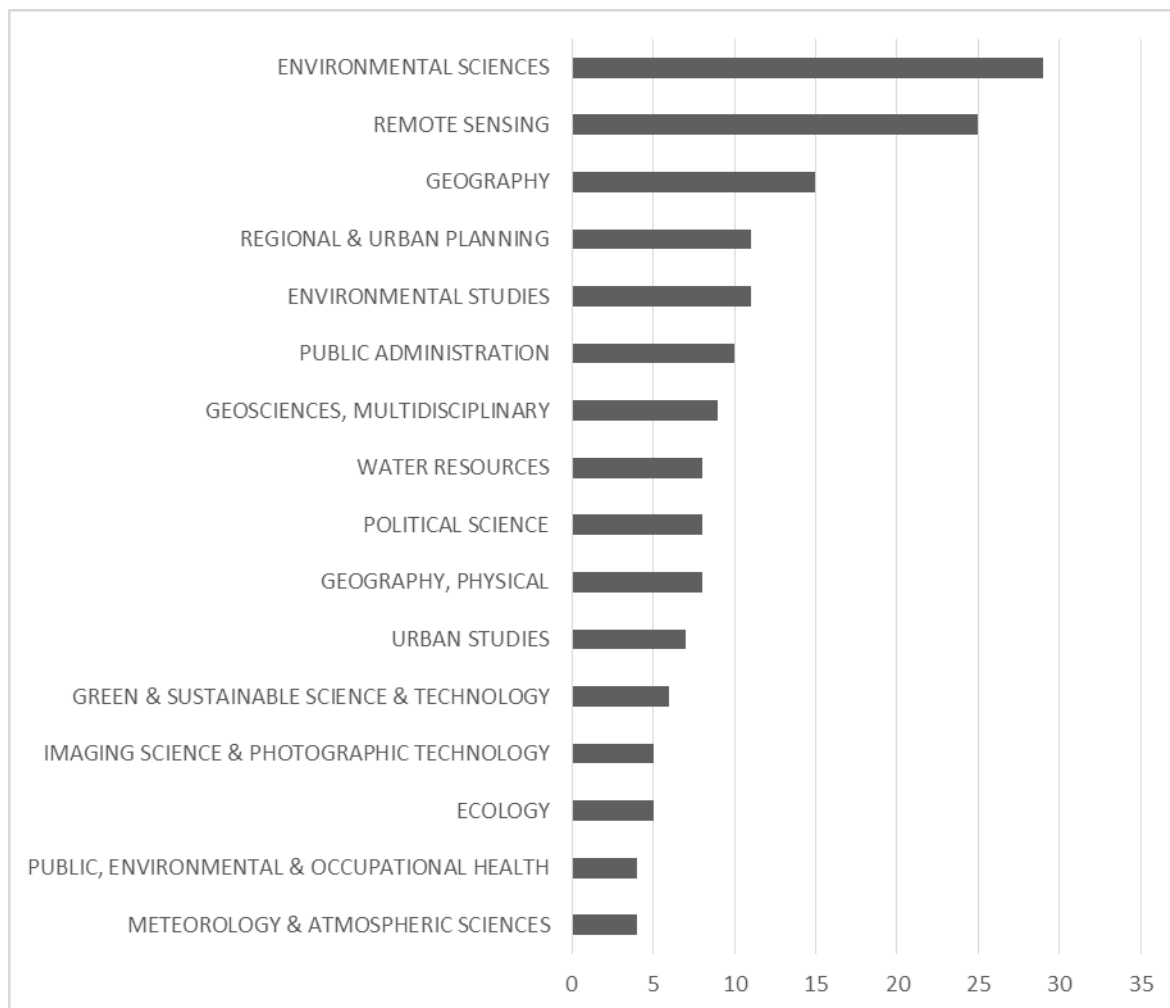
Publikacje te częściej znajdują się w pierwszym lub drugim kwartylu niż w trzecim lub czwartym.

Artykuły opublikowano w 48 różnych kategoriach, które różnią się od siebie liczebnością opublikowanych w nich artykułów. Do kategorii, w których publikowano najczęściej należą: nauki o środowisku i badania środowiskowe (często czasopismo przypisane jest do obu jednocześnie), teledetekcja, geografia, planowanie regionalne i miejskie, administracja publiczna, wielodyscyplinarna kategoria o nazwie geonauki, geografia fizyczna, politologia, zasoby wodne i studia miejskie (wykres 1, 2).

Kategorie te różnią się nie tylko liczebnością, ale również tym, w którym kwartylu opublikowano w analizowanej dyscyplinie więcej publikacji. Poniżej przegląd kategorii, w których opublikowano najwięcej artykułów ze względu na częstotliwość publikacji w danym kwartylu. Jeżeli już publikujemy w pierwszym kwartylu – a publikacji przypisanych chociaż raz do pierwszego kwartyłu w całym zbiorze jest 26 – to są to najczęściej publikacje w kategoriach: nauki o środowisku i badania środowiskowe, geografia, planowanie regionalne i miejskie, wielodyscyplinarna kategoria o nazwie geonauki i geografia fizyczna (co najmniej 3 przypisania). Pozostaje jeszcze 19 kategorii, w których co najmniej raz publikowano w pierwszym kwartylu. Wśród kategorii znajdują się takie jak administracja publiczna czy politologia, w których nie ma żadnych publikacji w pierwszym kwartylu, za to większość znajduje się w drugim, a tylko marginalna część w trzecim i w czwartym. Nie ma kategorii, w której dominowałyby publikacje w dwóch ostatnich kwartyłach. W kwartylu ostatnim najwięcej jest publikacji w kategorii nauki o środowisku, ale jest to jednocześnie kategoria z największą liczbą publikacji w kwartylu pierwszym (wykresy 3-9).

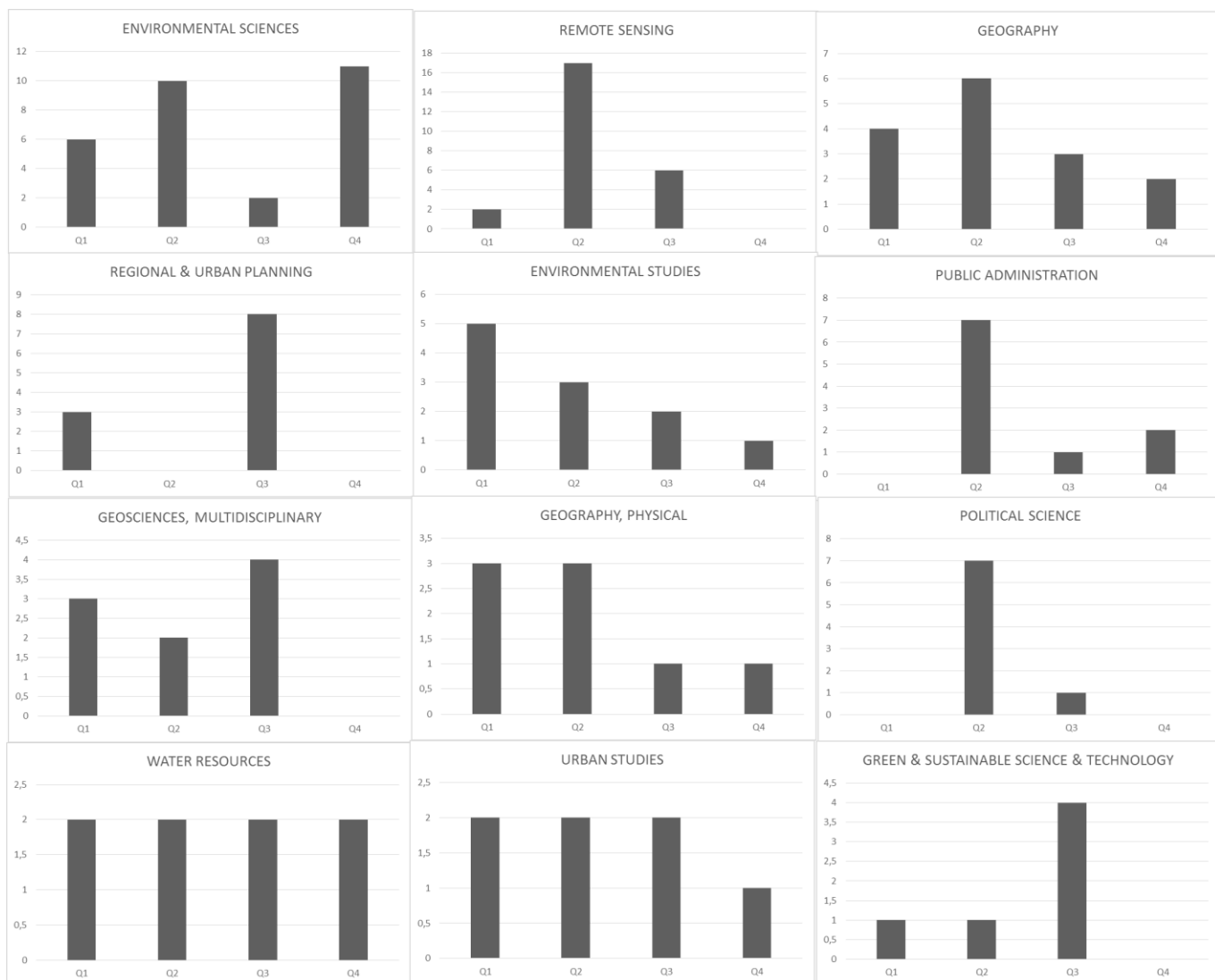

Wykres 1. Struktura zbioru publikacji ze względu na kwartył do którego przypisano czasopismo, WoS, liczba przypisań

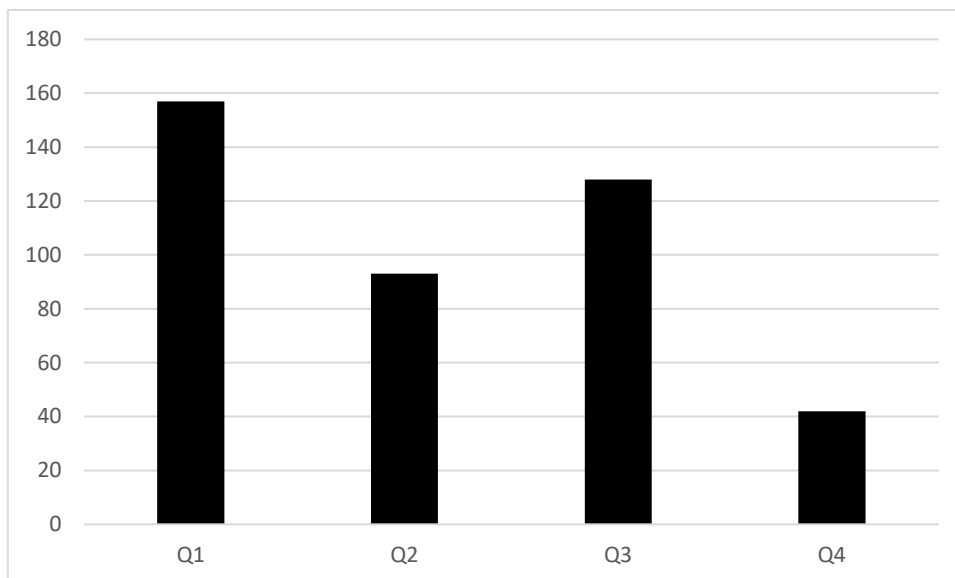
Wykres 2. Liczebność poszczególnych kategorii ze względu na liczbę przypisanych artykułów, liczba przypisani nie równa się liczbie artykułów, gdyż często czasopismo w konsekwencji artykuł przypisane jest do więcej niż jednej kategorii, WoS (Pominięto kategorie, w których jest mniej przypisań niż 4)

Tendencja pokazana na wykresach ukazuje dominację kwartyła drugiego w publikacjach, co sprawia, że publikacje są coraz bardziej widocznymi na arenie międzynarodowej.

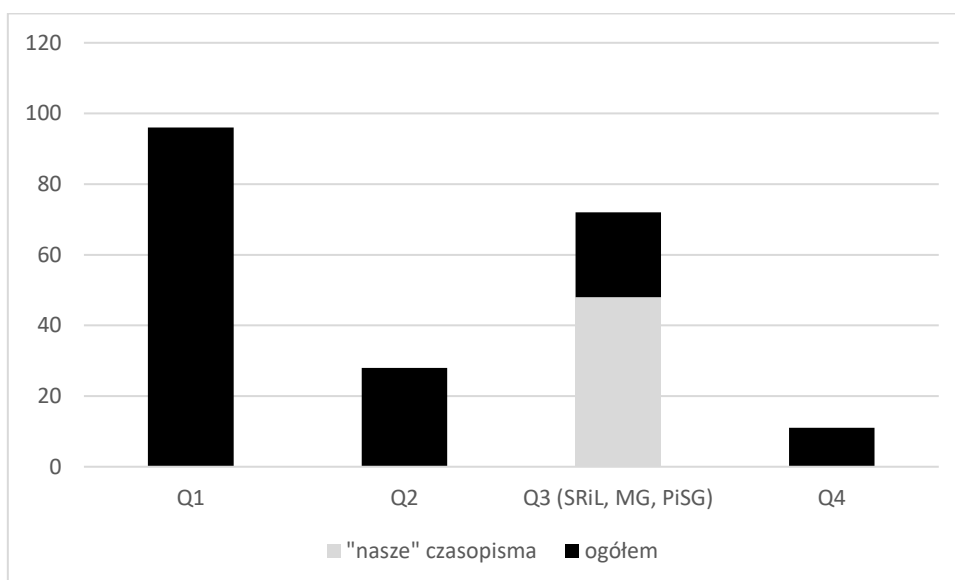
Wykresy 3-9. Struktura kategorii ze względu na liczbę przypisani publikacji do kwartyli, WoS

Podobna analiza została przeprowadzona dla bazy Scopus (Wykres 10). **W latach 2017-2020 opublikowaliśmy 208 artykułów w 107 czasopismach indeksowanych w Scopusie.** Zdecydowana większość tych czasopism należała do kilku różnych dyscyplin. Uwzględniając wyłącznie pierwsze 3 dyscypliny (wzorem analizy dla WoS), większość artykułów jest w danych dyscyplinach przypisana do 1. kwartyłu. Na drugim miejscu znajduje się kwartył 3 – to ten, w którym znajdują się wszystkie 3 czasopisma wydawane przez WGSR i EUROREG.

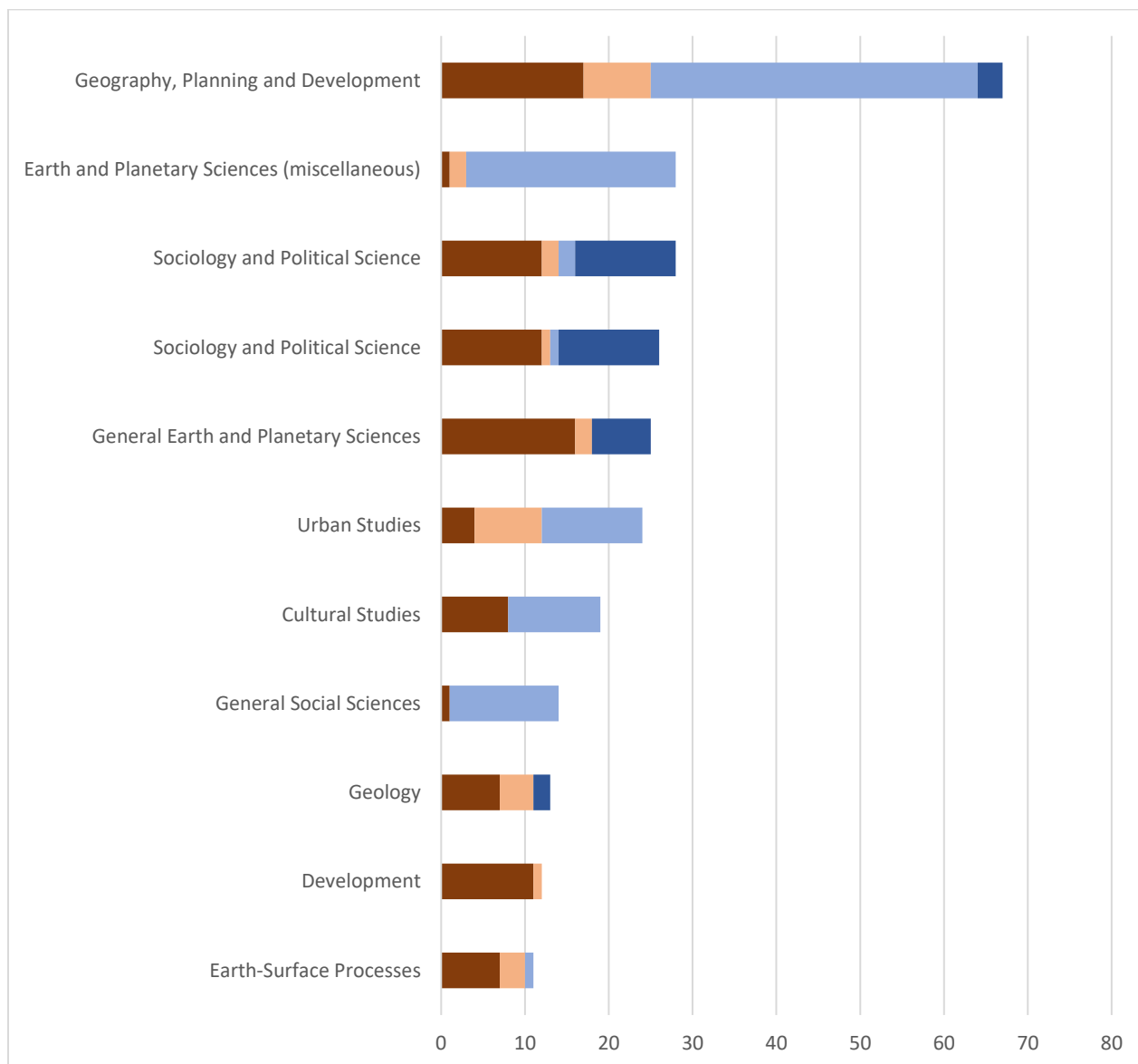
Wykres 10. Liczba artykułów w czasopiśmie według przynależności do kwartyli w różnych dyscyplinach (Scopus)

Jeśli wziąć pod uwagę wyłącznie pierwszą dyscyplinę, do której należy dane czasopismo (dzięki czemu każdy artykuł znajduje się w bazie wyłącznie jeden raz), to tendencja widoczna na powyższym wykresie się wzmacnia. **Publikujemy albo w bardzo dobrych czasopiśmie** (46% artykułów zindeksowanych w Scopus znajduje się w 1. kwartylu), **albo (uogólniając) w „naszych” czasopiśmie** (wszystkie 3: MG, SRiL i PiSG, znajdują się w 3. kwartylu w Scopusie).

Wykres 11. Liczba artykułów w czasopiśmie według przynależności do kwartyli - tylko pierwsza dyscyplina każdego czasopisma (Scopus)

Artykuły opublikowano w 76 dyscyplinach, z czego w 11 dyscyplinach co najmniej po 10 artykułów (Wykres 11). Podobnie jak w przypadku Web of Science, kategorie te różnią się nie tylko liczebnością, ale również tym, w którym kwartylu opublikowano w analizowanej dyscyplinie więcej publikacji. Największy udział publikacji z kwartyła 1. znajduje się w dyscyplinie development (11 na 12 artykułów; tu znajdują się “Local Government Studies”, “Cities”, “Tourism Management”, “Journal of Water and Land Development”, “Mountain Research And Development”, “Third World Quarterly”). W dyscyplinie ‘geografia, planowanie i rozwój’ 17 z 67 artykułów znajduje się w 1. kwartylu, ponad połowa zaś w trzecim.

Wykres 12. Artykuły opublikowane wg. dyscyplin (10 i więcej artykułów)

zaprezentowaniu w szerokim spektrum obiegu naukowego wyników realizowanych prac, nawiązywania kontaktów interpersonalnych i inicjowania nowych zamierzeń badawczych dane te wyglądały następująco: w 2017 – 76 wyjazdów, w 2018 także 76, w 2019 – 68. Następnym przejawem aktywności międzynarodowej pracowników były pobyty w zagranicznych jednostkach badawczych w ramach realizowanych stypendiów lub staży naukowych. W tej formule odbywały się wizyty inicjujące badania oraz związane z realizacją zinstytucjonalizowanej współpracy międzynarodowej. W 2017 było ich 6, w 2018 - 9, w 2019 - 20. Realizowano też wyjazdy dydaktyczne lub szkoleniowe (STA, STT) w ramach programu Erasmus +: 25 w 2017 r., 30 w 2018, 27 w 2019.

W ujęciu dynamicznym zauważalna jest zwiększona aktywność (rok do roku) w obrębie następnych aktywności: wyjazdy związane z realizacją projektów badawczych, udziałem w konferencjach międzynarodowych, pobytem na stypendiach i stażach naukowych. Na porównywalnym poziomie utrzymują się natomiast wyjazdy dydaktyczne lub szkoleniowe (STA, STT) w ramach programu Erasmus +, przy czym aktywność pracowników naukowych w szkoleniach nie jest tak rozpropagowana jak działania o charakterze dydaktycznym.

W 2020 r. ze względu na sytuację epidemiczną (pandemię COVID-19) znacząca część aktywności międzynarodowej zmieniła formę realizacji. Ze względu na obostrzenia lub całkowity zakaz przemieszczania się większość aktywności międzynarodowych przyjęło formę spotkań zdalnych w formule on-line.